

ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΕΣ

Κωνσταντίνα Ε. Μπότσιου

Η ώρα των μεγάλων αποφάσεων

Η επικοινωνιακή ομοβροντία της Ευρωπαϊκής Ένωσης εναντίον της πολιτικής Τραμπ έχει να συμβεί από το... Brexit. Και τότε ακούγαμε φιλιππικούς εναντίον της Βρετανίας, που θα την έτρωγε το μαύρο φίδι αν έφευγε από την ΕΕ. Η πολεμική έχει πια ξεχαστεί. Η δε Βρετανία μάλλον καλά πάει, αν τη συγκρίνουμε οικονομικά με την ύφεση μεγάλων ευρωπαϊκών χωρών (π.χ., Γερμανία), αφού στερήθηκαν το φθινόρωσικό φυσικό αέριο.

Η αντίδραση στην πολιτική Τραμπ αποδίδει προσωρινά καρπούς. Στο Νταβός ο αμερικανός πρόεδρος ανακάλεσε απειλές για επιβολή δασμών, βίαιη προσάρτηση Γροιλανδίας κ.λπ. Αυτό δεν σημαίνει ότι υπαναχωρεί από τους μακροπρόθεσμους στόχους του. Αντιθέτως, επιδιώκει να κλείσει γρήγορα πεδία που καθιστούν την Κίνα ισχυρότερη οικονομικά και τεχνολογικά, άρα και στρατιωτικά (Βενεζουέλα, Ιράν, Γροιλανδία). Είναι τουλάχιστον η πέμπτη φορά από τις αρχές του 20ού αιώνα που οι ΗΠΑ συνεργάζονται με τη Ρωσία για την αναδιανομή της παγκόσμιας επιρροής: το έκαναν σε δύο παγκοσμίου πολέμους – πρώτα, με την τσαρική Ρωσία, μετά με την ΕΣΣΔ – και στον Ψυχρό Πόλεμο, όπου στην Κρίση του Σουέζ (1956) κορυφώθηκε η αμερικανο-σοβιετική συνεργασία για την αποαποικιοποίηση, παρότι η ΕΣΣΔ ταυτόχρονα κατέπνιξε την συγγραφική εξέγερση. Επίσης, οι ΗΠΑ συνεργάστηκαν με τη Ρωσία του Γκορμπατσόφ και του Γέλτσιν για την επανένωση της Γερμανίας και την είσοδο των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ. Τώρα ο Τραμπ προσεγγίζει τον Πούτιν, γιατί η Ρωσία θεωρείται πιο αδύναμος κρίκος από την Κίνα.

Η ΕΕ αποτελείται από έμπειρα κράτη. Δεν τα ξενίζει αυτή η συμπεριφορά. Σίγουρα τα προβληματίζει, αφού αυτοτραυματίστηκαν στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, μνημείο του οποίου είναι ο ΟΗΕ. Αλλά και αυτόν τον αλλάζουν οι ΗΠΑ, που τον οραματίστηκαν και εν πολλοίς τον χρηματοδότησαν. Μέσα

από την ίδρυση του Συμβουλίου της Ειρήνης (Board of Peace), όπου προσχώρησαν αμέσως 25 από τα 193 κράτη του ΟΗΕ. Ανάμεσά τους βρίσκονται το Ισραήλ και η Αίγυπτος, χώρες με τις οποίες η Ελλάδα αναπτύσσει στρατηγική συνεργασία, αλλά και η Τουρκία, με την οποία η Ελλάδα είναι «καταδικασμένη» να συμβιώνει εξαιτίας του ΝΑΤΟ και της Συνθήκης της Λωζάννης. Η ελληνική κυβέρνηση επιφυλάσσεται, προφανώς αναμένοντας τις αποφάσεις μεγαλύτερων ευρωπαϊκών χωρών.

Μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας. Η γεωπολιτική αλλαγή είναι ήδη εδώ. Η Ελλάδα μάλλον καλείται να αποφασίσει, με διχασμένη τη Δύση ανάμεσα σε ΗΠΑ και ΕΕ. Αν επιστρέψουμε στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, οπότε ο διχασμός της Δύσης μεταφέρθηκε στην Ελλάδα με τεράστιες συνέπειες, και αν για όλα «φταίει» ο Ελευθέριος Βενιζέλος που μας έκανε ναυτικό κράτος με δυτικό προσανατολισμό και μας «έδεσε» με την Τουρκία, ίσως πρέπει να ακολουθήσουμε την πεπατημένη των σχολικών ιστορικών βιβλίων που θέλει να συμπορευόμαστε, εν είδει εθνικού δόγματος, με την ισχυρή ναυτική δύναμη της Ανατολικής Μεσογείου. Την ίδια γραμμή ακολούθησε ο Ιωάννης Μεταξάς μετά το 1936, παρότι ήταν λάβρος αντιβενιζελικός. Από την άλλη πλευρά, η ΕΕ έχει διανύσει πολλά χιλιόμετρα από το 1945: καλλιεργεί τη δημοκρατία, δημιουργεί πιστούς υποστηρικτές, προσφέρει πόρους, αναβαθμίζει μισθολογικά και κοινωνικά ζωές. Και όλα αυτά χωρίς να χολοσκά για την άμυνά της, την οποία χρηματοδότησαν γενναιόδωρα οι ΗΠΑ. Σήμερα αναβαθμίζει αναφανδόν την ευρωπαϊκή άμυνα, αλλά της λείπουν ο χρόνος και η αλληλεγγύη που χρειάζεται.

Ολοι ελπίζουμε να ξαναμνοιάσει η Δύση. Αλλά η ελπίδα δεν είναι στρατηγική. Στον δρόμο των αποφάσεων, ως προετοιμαστούμε να αιφνιδιάσουμε προβάλλοντας εθνική ενότητα. Με σύγκληση, όχι διά της επιβολής μιας άποψης. Αυτό είναι ήδη μια μικρή (επ)ανάσταση.

Στον δρόμο των αποφάσεων, ως προετοιμαστούμε να αιφνιδιάσουμε προβάλλοντας εθνική ενότητα

Η κυρία **Κωνσταντίνα Ε. Μπότσιου** είναι καθηγήτρια Ιστορίας και Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Γενική Διευθύντρια του Συμβουλίου Διεθνών Σχέσεων.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

Περικλής Σ. Βαλλιάνος

«Ειδικές στρατιωτικές επιχειρήσεις» στο μέλλον μας

Οι ακραίοι ρώσοι εθνικιστές, από τον «Γκέμπελς με ζουρλομανδύα» Μεντβέντεβ, την επίσημη τηλεοπτική προπαγάνδιστρια Σιμονιάν μέχρι τα διάφορα διαδικτυακά φερέφωνα του υπουργείου Άμυνας, είναι τον καιρό αυτόν πράσινοι από τη ζήλια τους για την αστραπιαία ταχύτητα με την οποία η Δύναμη Δέλτα του Τραμπ άρπαξε τον «στρατηγικό εταίρο» τους Μαδούρο. Κάτι τέτοιο είχαν φαντασθεί για τον εαυτό τους τον Φεβρουάριο του '22, όταν ο Πούτιν έστειλε τους τσετσένους μαχαιροβγάλτες να δολοφονήσουν τον Ζελένσκι και ατέλειωτες φάλαγγες τεθωρακισμένων να καταλάβουν το Κίεβο. Οι Ουκρανοί, ηρωικά, δεν το επέτρεψαν. Επί τέσσερα χρόνια η αρκούδα κυλιέται στα ματωμένα λασπόνερα (350.000 μετριούνται αξιόπιστα οι ρώσοι νεκροί – όχι ότι ενδιαφέρει αυτό τον Πούτιν) χωρίς να καταφέρνει να περιφράξει το «κοντινό εξωτερικό» της, ενώ αστραπιαία ο Τραμπ σκάνει τον φράχτη γύρω από το «δικό του» ημισφαίριο. Η Ρωσία καταγγέλλει την «παραβίαση της κυριαρχίας» της Βενεζουέλας (εδώ τα γέλια τραντάζουν τα τζάμια), κάτω όμως από την υποχρεωτική ρητορεία σαλεύει και κρυφή ικανοποίηση για το βαθύτερο μέλλον. Ο Τραμπ είναι φίλος και σύμμαχος στον κοινό στόχο του διαμοιρασμού του κόσμου σε τρεις σφαίρες: στην Ευρασία του παράφρονος Ντούγκιν (από τη Λισαβόνα έως το Βλαδιβοστόκ υπό ρωσική ηγεμονία, όπως διδάσκεται στις ρωσικές στρατιωτικές και διπλωματικές ακαδημίες), στην Ασία και Αφρική υπό την Κίνα και την αμερικανική ήπειρο υπό τη φρενοβλαβή μοναρχία Τραμπ. Η επιδρομή στο Καράκας είναι η άλλη όψη της εγκατάλειψης από τον Τραμπ της Ουκρανίας στην ιμπεριαλιστική βουλμία του Πούτιν, τόσο που υποπτεύεται κανείς ότι υπήρξε κι εδώ υπόγεια συμφωνία.

Οι εραστές της «Μπολιβαριανής επανάστασης», που είναι κατά τη σοφή ρήση Τοίπρα το πρότυπο στον αγώνα ενάντια στην καπιταλιστική Ευρώπη, δεν χρειάζεται να ανησυχούν. Το καθεστώς που λατρεύουν είναι άθικτο: έδωσε τον τελειωμένο αρχηγό του, αλλά όλοι οι άλλοι είναι στις θέσεις τους. Κι αυτό, μαζί με την

απουσία κάθε αντίστασης, υποδηλώνει συμφωνία. Τους δρόμους ελέγχουν οι «λαϊκές πολιτοφυλακές» του τοαβισμού και τις βασικές υποδομές και τις πετρελαιοπηγές ο στρατός του επίσης επικηρυγμένου από τις ΗΠΑ στρατηγού Παντρίνο. Ο Τραμπ αποκήρυξε χλευαστικά τη δημοκρατική αντιπολίτευση, απέκλεισε εκλογές και αναγνώρισε την αντιπρόεδρο του Μαδούρο, η οποία με τη σειρά της δήλωσε πρόθυμη να συνεργαστεί με την αμερικανική κυβέρνηση. Ο Τραμπ ασφαλώς δεν ενδιαφέρεται για δημοκρατία στη Βενεζουέλα, ούτε για τα ναρκωτικά, μόνο για τον έλεγχο του πλούτου της χώρας. Το δε καθεστώς για τη δική του επιβίωση: αν το τμήμα γι' αυτό είναι η εκδίωξη των Κουβανών που έχουν θέσεις-κλειδιά στο στράτευμα και η διακοπή των σχέσεων με το Ιράν και τη Ρωσία, θα το καταβάλουν ευχαρίστως. Τα δικτατορικά καθεστώτα έχουν την ιδεολογία μόνο ως πρόφαση.

Η επιδρομή στο Καράκας δεν είναι ευτυχώς μέχρι στιγμής μια στρατιωτική κατοχή της χώρας. Απομάκρυνε έναν μισητό γκέι, και αυτό προκάλεσε ανακούφιση στην πλειοψηφία του λαού, χωρίς να τολμούν να πανηγυρίσουν όμως. Η παρορμητική, ανεξέλεγκτη χρήση βίας από τον Τραμπ είναι εν τούτοις παραβίαση κάθε διεθνούς νομιμότητας. Ασκείται τυχάρπαστα και σπασμωδικά χωρίς κανέναν υπολογισμό των συνεπειών, πράγμα που μεσοπρόθεσμα θα προκαλέσει την υπονόμευση της ισχύος και της επιρροής της Αμερικής. Πρόκειται για μίαν αυτοκτονική εκτροπή, που το δημοκρατικό τμήμα της κοινωνίας οφείλει να πολεμήσει.

Για όλα αυτά πάντως δεν δικαιούνται να διαμαρτύρονται όσοι υμνούσαν την αντιδημοκρατική βιαιότητα του τοαβισμού που ανάγκασε 8 εκατομμύρια να εγκαταλείψουν τη χώρα για να γλιτώσουν την εξαθλίωση. Ούτε όσοι θαυμάζουν τον Πούτιν και δικαιολογούν τη θηριωδία του στην Ουκρανία. Οι κραυγές της αντιπολίτευσης, που απαιτεί να συγκρουστούμε με τον Τραμπ τη στιγμή του παροξυσμού του και στο τέλος τέλος να διακόψουμε τις σχέσεις με την Αμερική (και με το Ισραήλ, βέβαια), είναι υποκριτικές και υπονομεύουν το μέλλον της χώρας.

Η επιδρομή στο Καράκας είναι η άλλη όψη της εγκατάλειψης από τον Τραμπ της Ουκρανίας στην ιμπεριαλιστική βουλμία του Πούτιν

Ο κ. **Περικλής Σ. Βαλλιάνος** είναι ομότιμος καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας ΕΚΠΑ.